

|RDA|

Recursos, descripció i accés

Mòdul 5:
Relacions

Biblioteca de Catalunya
2016

Relacions

- Els dos objectius bàsics d'RDA són identificar i relacionar
- Expressar les relacions en els registres bibliogràfics i d'autoritat ajuda als usuaris a trobar el que necessiten i els alerta sobre altres recursos disponibles.
- Les relacions s'expressen relacionant entitats FRBR (grup 1 i grup2) i indicant el tipus de relació.

En MARC, les relacions es poden enregistrar com un punt d'accés autoritzat, com una nota o com un camps d'enllaç.

2

Relacions

Els dos objectius bàsics d'RDA són identificar i relacionar (d'acord amb les tasques de l'usuari dels FRBR / FRAD i de la *Declaració de principis internacionals de catalogació*). Les relacions són una part important d'RDA. Expressar les relacions en els registres bibliogràfics i d'autoritat, ajuda als usuaris a trobar el que necessiten i els alerta sobre altres recursos disponibles.

• Les relacions s'expressen mitjançant:

- les entitats relacionades: les entitats de FRBR del grup 1 (obra, expressió, manifestació, ítem) i les entitats del grup 2 (persones, entitats corporatives i famílies), i
- indicant el tipus de relació, mitjançant l'ús d'un designador de relació o per la codificació MARC.

En MARC, les relacions es poden enregistrar com un punt d'accés autoritzat, com una nota o com un camps d'enllaç.

Tres tipus de relacions

Relacions entre:

- **Entitats del grup 1 i entitats del grup 2:**
 - ✓ **Recursos i persones, famílies, entitats corporatives associats.**
- **Relacions entre entitats del grup 1:**
 - ✓ **Recursos** (=obres, expressions, manifestacions, ítems)
- **Relacions entre entitats del grup 2:**
 - ✓ **Persones, famílies, entitats corporatives**

3

Entitats relacionades

Hem dit que les relacions s'expressen relacionant entitats FRBR. Hi ha tres tipus de relacions, relacions entre:

- Entitats del grup 2 i entitats del grup 1 de FRBR, és a dir, "persones, famílies, i entitats corporatives" com es relacionen amb un recurs (obres, expressions, manifestacions, ítems).
- Relacions entre entitats del grup 1: "obres, expressions, manifestacions, ítems", com aquestes entitats es relacionen entre sí.
- Relacions entre entitats del grup 2: "persones, famílies i entitats corporatives", com aquestes entitats es relacionen entre sí.

Relacions bàsiques

Política a seguir:

- Hi ha **RELACIONS BÀSIQUES** que es troben recollides a les **Concrecions RDA**.
 - ✓ Relació entre el creador i l'obra
 - ✓ Relació tot-part en compilacions
 - ✓ Relació d'una reproducció amb l'original
- En altres relacions queda a criteri del catalogador decidir quina relació es considera important per ajudar als usuaris a trobar el recurs o l'entitat específica.

4

La política a seguir en cas de relacions específiques es troba recollida a les **Concrecions**. La decisió d'incloure altres relacions que no estiguin identificades com a elements bàsics queda a criteri del catalogador, el qual ha de decidir quina relació es considera important per ajudar als usuaris a trobar el recurs o l'entitat.

Relacions a RDA on són les instruccions?

- **Capítols 18-22, Apèndix I.**
 - Relacions entre les entitats del grup 1 i 2 = Recurs i persones, famílies, entitats corporatives associades.
 - *(Es dóna en els registres bibliogràfics)*
- **Capítols 24-28, Apèndix J.**
 - Relacions entre les entitats del grup 1 = Entre recursos (obres, expressions, manifestacions, ítems).
 - *(Es dóna en els registres bibliogràfics i d'autoritat)*
- **Capítols 29-32, Apèndix K.**
 - Relacions entre les entitats del grup 2 = Persones, famílies, entitats corporatives.
 - *(Es dóna en registres d'autoritat)*

5

On són les instruccions?

Els capítols 18, 24 i 29 donen directrius generals als capítols específics de cada grup de relacions. (El capítol 23, instruccions generals sobre l'enregistrament de matèries d'una obra, no s'ha desenvolupat encara).

Els apèndixs són llistes de designadors de relació, són termes usats per descriure les relacions entre les entitats.

No són llistes tancades (s'actualitzen sovint) i es poden utilitzar altres termes.

Tanmateix, es recomana seguir els designadors dels apèndixs.

Apèndix I: llista els designadors de relació emprats entre entitats del grup 1 i grup 2, és a dir, relacions entre un recurs i les persones, famílies i entitats corporatives associats amb el recurs. Per exemple, el designador "autor" expressa la relació entre el creador i l'obra. (Aquests designadors de relació només s'utilitzen en registres bibliogràfics).

Apèndix J: llista els designadors de relació emprats entre obres, expressions, manifestacions i ítems. Per exemple, el designador "*adaptació de (obra)*" pot ser usat per expressar la relació d'una obra que s'ha reescrit en base a una altra obra. (Aquests designadors de relació s'utilitzen tant en registres bibliogràfics com d'autoritat).

Apèndix K: llista els designadors emprats entre persones, famílies i entitats corporatives. Per exemple, el designador "identitat alternativa" relaciona un pseudònim a la persona real. El designador "identitat real" relaciona la persona real amb una identitat alternativa. (Aquests designadors de relació s'utilitzen només en els registres d'autoritat).

Relacions entre les entitats dels grups 1 i 2

Persones, famílies i entitats corporatives - Recursos

Són relacions expressades en els registres bibliogràfics:

- Persones, famílies i entitats corporatives associades amb una **obra** (RDA capítol 19) = **Creadors i altres responsables** associats a l'obra.
 - Persones, famílies i entitats corporatives associades amb una **expressió** (RDA capítol 20) = **Contribuïdors**
 - Persones, famílies i entitats corporatives associades amb una **manifestació** (RDA capítol 21) = **Editor de la publicació, distribuïdor, fabricant, etc.**
 - Persones, famílies i entitats corporatives associades amb un **ítem** (RDA capítol 22) = **Propietaris, enquadradors, etc.**
- Apèndix I Designadors de relació:** relacions entre un recurs i les persones, les famílies i les entitats corporatives associades amb el recurs.

7

Relacions entre entitats del grup 1 i del grup 2:

Són relacions que són expressades en els registres bibliogràfics entre "persones, famílies i entitats corporatives" i un "recurs" (=obra, expressió, manifestació i ítem)

Creadors i altres responsables associats a l'obra (capítol 19)

Contribuïdors associats amb expressions (capítol 20)

Entitats relacionades amb manifestacions (capítol 21)

Entitats relacionades amb ítems (capítol 22)

Apèndix I: llista els designadors de relació emprats per expressar el tipus de relació entre el recurs i les persones, famílies i entitats corporatives associats amb el recurs.

Apèndix I: Ús dels designadors de relació

- 1) Un designador de relació s'utilitza **en camps 1XX i 7XX**, tant si són persones, famílies o entitats corporatives.
- 2) Es dóna en un **\$e** o **\$j** al final del camp, en minúscula i precedits d'una coma, exceptuant el cas en què el punt d'accés acabi en una data oberta.
- 3) No ha de concordar ni en gènere ni en nombre amb el punt d'accés.
- 4) Es dóna fins i tot quan el mateix terme s'utilitza per a qualificar el punt d'accés.
- 5) Es prefereix un **terme específic** a un de general.

8

Apèndix I: Designadors de relació - Ús dels designadors de relació

Recomanacions per a l'ús dels designadors de relació emprats en els punts d'accés autoritzats. La política a seguir és de proporcionar el designador de relació; tanmateix, no inverteix massa temps per decidir el designador, en molts casos pot resultar poc significatiu i el que és important és proporcionar els punts d'accés.

Apèndix I:
Ús dels designadors de relació (cont.)

- 6) Si la natura de la relació no es pot determinar, no assigneu cap designador.
- 7) Si hi ha múltiples designadors apropiats a una mateixa entitat es repeteix el \$e o el \$j en ordre OEMI.
- 8) En **noms-títols no** s'afegeixen els designadors de relació (700-711, 800-811) ni tampoc a les etiquetes d'enllaç nom-títol dels camps 76X-78X.
- 9) Si es creen **registres d'autoritat, no** s'ha d'incloure el designador en el camp 1XX del registre d'autoritat.

Creador i obra (RDA 19.2)

- **ELEMENT BÀSIC.** *Si hi ha més d'un creador només es requereix el creador amb una responsabilitat principal indicada o el mencionat en primer lloc.*
- **Concreció 19.2.** Un cop satisfet el requeriment bàsic d'RDA, els catalogadors poden proporcionar punts d'accés autoritzats addicionals per a la resta de creadors.
- Els creadors inclouen:
 - a) els creadors que fan la mateixa funció (per exemple, una col·laboració entre dos escriptors);
 - b) els creadors que fan una funció diferent (per exemple, una col·laboració entre un compositor i un lletrista).

10

Creador i obra

RDA 19.2 la relació entre el creador i l'obra és una element bàsic

Si hi ha més d'un creador només es requereix el creador amb una responsabilitat principal indicada o el mencionat en primer lloc. La **Concreció** especifica que es poden donar altres punts d'accés addicionals per a la resta de creadors a criteri del catalogador.

Recordeu que les entitats corporatives es consideren creadores quan són responsables d'originar, publicar o fer publicar les obres que pertanyen a una o més de les categories d'RDA 19.2.1.1.1 (p. ex., obres de naturalesa administrativa, obres que enregistren el pensament col·lectiu de l'entitat, etc.)

Creador i obra – MARC

- Les relacions del creador amb l'obra s'expressen en el camp 1XX per a un creador principal o per al primer; els altres creadors s'enregistren en camp 7XX addicionals, a criteri del catalogador.
- **S'hi afegeix un designador de relació de l'apèndix I.2.1** a tots els creadors (persones, famílies i entitats corporatives), tant si són codificats com a 1XX o 7XX.
- Per afegir un designador de relació en un camp 1XX o 7XX s'utilitzen el subcamps **§e** o **§j**.

11

Creador i obra – MARC

Les relacions del creador amb l'obra s'expressen en el camp 1XX per a un creador principal o per al primer; els altres creadors s'enregistren en camp 7XX addicionals, a criteri del catalogador.

Utilitzeu **l'apèndix I.2.1** per afegir un designador de relació en el subcamp §e dels camps 100-110 i 700-710, i un §j en el cas dels congressos (recordeu que el §e està definit en el format MARC 21 per a una unitat subordinada al congrés).

Exemple: Apèndix I.2.1

I.2 Designadors de relació per a les persones, les famílies i les entitats corporatives associades amb una obra

I.2.1 Designadors de relació per als creadors

2013/07

Enregistreu un terme apropiat de la llista següent amb el punt d'accés autoritzat o l'identificador d'un creador d'una obra (vegeu 19.2). Apliqueu les directrius generals sobre l'ús dels designadors de relació d'I.1.

autor Persona, família o entitat corporativa responsable de la creació d'una obra el contingut de la qual és principalment textual, independentment del tipus de suport (per exemple, text imprès, paraula parlada, text electrònic, text tàctil) o del gènere (per exemple, poemes, novel·les, guions, blogs). Useu-lo també en el cas de les persones, etc., que creen una obra nova parafrasejant, reescriuint o adaptant obres d'un altre creador si la modificació ha canviat substancialment la natura i el contingut de l'original o si ha canviat el mitjà d'expressió.

guionista Autor d'un guió, un argument o una escena.

lletrista Autor de les paraules d'una cançó popular, inclosa una o més cançons d'un musical. En el cas d'un autor de només el diàleg d'un musical, vegeu *libretista*.

llibretista Autor de les paraules d'una òpera o d'una altra obra escènica musical o d'un oratori. En el cas de l'autor de les paraules de només les cançons d'un musical, vegeu *lletrista*.

← Terme específic

100 1# \$aEspriu, Salvador,\$d1913-1985,\$eautor
245 10 \$aAntígona

Però **NO** en nom-títol

700 12 \$aEspriu, Salvador,\$d1913-1985,~~\$eautor~~\$tAntígona

12

Exemple l'apèndix I.2.1

L'exemple mostra la tria del terme específic més apropiat per designar la relació del creador amb el recurs que està catalogant. El designador de relació es dona a final del camp del punt d'accés autoritzar; en aquest cas va precedit per coma.

Recordeu que no s'han d'utilitzar aquests tipus de designador en camps de nom-títol.

Exemples: Ús del designador de relació Apèndix I.2.1

Ex.:

110 2# \$aSociety of Linguists,\$eautor

710 2# \$aLinguists International,\$eautor

Ex.: X11 2# \$aCongrés Català de Ciències de Laboratori
Clínic\$(11è :\$d2014 :\$cFigueres, Catalunya),\$jautor

Ex.: X00 3# \$aMagarola (Família :\$dactiva segle XVI-segle
XVIII),\$eautor

Ex.: X00 0# \$aColita,\$d1940-\$efotògraf

Ex.: X00 1# \$aCammarano, Salvatore,\$d1801-1852,\$ellibretista

Ex.: X00 1# \$aHamilton, Judith\$(Compositora),\$ecompositor

Ex.: X00 1# \$aFrommer, Paul\$(Compositor),\$ecompositor

Ex.: X10 1# \$aCatalunya,\$ejurisdicció promulgadora

Ex.: X10 2# \$aInstitut Cartogràfic de Catalunya,\$ecartògraf

Ex.: X00 1# \$aSimon, Paul,\$d1941-\$ecompositor,\$elletrista

Ex.: X00 1# \$aRaponda-Walker, André,\$d1871-1968,\$ecompilador

13

Exemples - Ús del designador de relació de l'Apèndix I.2.1

Els exemples mostren diverses casuístiques sobre l'ús dels designadors de relació en punts d'accés autoritzats que representen una persona, família o entitat corporativa amb una relació de creador en un recurs.

El designador de relació s'ha de proporcionar correctament. No es pot utilitzar un designador d'obra en un punt d'accés d'una expressió o a l'inrevés. Per exemple, no és el mateix un compilador que un editor literari. L'apèndix proporciona la definició de cadascun:

Compilador: Persona, família o entitat corporativa responsable de la creació *d'una* obra nova (per exemple, una bibliografia, un directori) per mitjà de la selecció, l'arranjament, l'agregació i l'edició de les dades, la informació, etc. En el cas d'un compilador com a contribuïdor, vegeu *editor literari* (apèndix I.3.1).

Editor literari: Persona, família o entitat corporativa que contribueix a una expressió d'una obra revisant o aclarint el contingut, o seleccionant i aplegant les obres, o les parts d'obres, d'un o més creadors. Les contribucions poden incloure l'addició d'una introducció, de notes, o de qualsevol altre material crític, o la preparació de l'expressió d'una obra per a la producció, la publicació o la distribució. En el cas de les revisions, les adaptacions, etc., majors, que canvien substancialment la natura i el contingut de l'obra original, i que donen com a resultat una obra nova, vegeu *autor a I.2.1*.

Altre responsable associat a l'obra (RDA 19.3)

- **ELEMENT BÀSIC** si el punt d'accés autoritzat s'usa per elaborar el punt d'accés autoritzat que representa l'obra. Si n'hi ha més d'un, només es requereix el principal o el mencionat en primer lloc.
- **Concreció 19.3.** Un cop satisfet el requeriment bàsic d'RDA, els catalogadors poden proporcionar punts d'accés autoritzats addicionals per a la resta.
- **Relacions bàsiques** (RDA 19.3.2-19.3.3), p. ex:
 - Jurisdicció regida per una llei, un reglament, etc.
 - Entitat regida per una constitució.
 - Tribunal, parts, etc.
 - Església, grup confessional o entitat associat amb un credo o una obra litúrgica.
- Altres relacions s'estableixen a criteri del catalogador, p. ex.:
 - Les persones, etc., a qui s'adreça una correspondència.
 - Les persones, etc., homenatjades en una obra d'homenatge.
 - Els directors, els directors de fotografia, etc.
 - Les institucions, etc., que acullen una exposició, un esdeveniment, etc.

14

Altre responsable associat a l'obra

RDA 19.3 un altre responsable associat amb una obra és una persona, una família o una entitat corporativa associada amb una obra en una relació **diferent de la de creador**. És un **ELEMENT BÀSIC** si el punt d'accés autoritzat s'usa per elaborar el punt d'accés autoritzat que representa l'obra. Si n'hi ha més d'un només es requereix el principal o el mencionat en primer lloc.

Relacions bàsiques (RDA 19.3.2-19.3.3), p. ex:

- Jurisdicció regida per una llei, un reglament, etc.
- Entitat regida per una constitució.
- Tribunal, parts, etc.
- Església, grup confessional o entitat associat amb un credo o una obra litúrgica.

La **Concreció** especifica que es poden donar altres punts d'accés addicionals per a la resta de responsables, a criteri del catalogador. Per exemple:

- Les persones, etc., a qui s'adreça una correspondència.
- Les persones, etc., homenatjades en una obra d'homenatge.
- Els directors, els directors de fotografia, etc.
- Les institucions, etc., que acullen una exposició, un esdeveniment, etc.

Altre responsable associat a l'obra - MARC

- Les relacions amb l'obra s'expressen en el camp 1XX i/o en camp 7XX.
- **S'hi afegeix un designador** de relació (persones, famílies i entitats corporatives), tant si són codificats com a 1XX o 7XX.
- Utilitzeu [l'apèndix I.2.2](#) per afegir un designadors de relació en el subcamp **\$e** o **\$j** dels camps 1XX i/o 7XX.

15

Altre responsable associat a l'obra - MARC

Les relacions amb l'obra s'expressen en el camp 1XX i/o en camp 7XX.

Utilitzeu [l'apèndix I.2.2](#) per afegir un designador de relació en el subcamp **\$e** o **\$j** dels camps 1XX i/o 7XX.

Seguiu les mateixes recomanacions sobre l'ús dels designadors donades anteriorment. Recordeu que la política a seguir és de proporcionar el designador de relació; tanmateix, no invertiu massa temps per decidir el designador, en molts casos pot resultar poc significatiu i el que és important és proporcionar els punts d'accés.

Exemple: Apèndix I.2.2

I.2.2 Designadors de relació per a les altres persones, famílies o entitats corporatives associades amb una obra

2014/02

Enregistreu un terme apropiat de la llista següent amb el punt d'accés autoritzat o l'identificador d'una altra persona, família o entitat corporativa associada amb una obra (vegeu 19.3). Apliqueu les directrius generals sobre l'ús dels designadors de relació d'1.1.

jurisdicció regida Jurisdicció regida per una llei, un reglament, etc., promulgat per una altra jurisdicció.

← Terme específic

110 1# \$aCatalunya,\$ejurisdicció regida
240 10 \$aEstatut (2006)
245 10 \$aEstatut d'autonomia de Catalunya

Els estatuts d'autonomia són lleis orgàniques promulgades per l'Estat espanyol

Però **NO** en nom-títols

700 12 \$aCatalunya,~~\$ejurisdicció regida.~~\$tEstatut
(2006)

16

Exemple: Apèndix I.2.2

L'exemple mostra la tria del terme específic més apropiat per designar la relació de la jurisdicció on regeix la llei amb el recurs que està catalogant (vegeu RDA 6.29.1.2 Lleis que regeixen en una jurisdicció). El designador de relació es dona a final del camp del punt d'accés autoritzat, en aquest cas va precedit per coma.

Recordeu que no s'han d'utilitzar aquests tipus de designador en camps de nom-títol.

Exemples: Ús del designador de relació Apèndix I.2.2

Ex. :

110 2# \$aEsglésia Catòlica,~~\$eautor~~

245 10 \$aCatechismus romanus ...

Ex. :

100 1# \$aCaballero, Luis,\$d1943-\$eautor

700 1# \$aGonzález, Beatriz,\$d1938-\$edestinatar

Ex. :Comentari: cartes de Luis Caballero a Beatriz González

700 1# \$aPérez, Felipe,\$eproductor cinematogràfic

700 1# \$aGonzález, Christian,\$d1958-\$edirector cinematogràfic

Ex. :

7102 # \$aMuseu Comarcal de la Garrotxa,\$einstitució
d'acollida

Comentari: acull una exposició

Ex. :

710 1# \$aEspanya,\$eparticipant en un tractat

17

Exemples - Ús del designador de relació de l'Apèndix I.2.2

Els exemples mostren diverses casuístiques sobre l'ús dels designadors de relació en punts d'accés autoritzats que representen una persona, família o entitat corporativa associada a una obra, una relació diferent de la de creador del recurs.

El designador de relació s'ha de proporcionar correctament. En el primer exemple "Església Catòlica" és una entitat corporativa associada amb una obra en una relació diferent de la de creador (vegeu 19.3.3 Altra persona, família o entitat corporativa associada amb una obra religiosa). En aquest cas no es pot utilitzar "autor" de l'apèndix I.2.1, ja que no té una relació de "creador". En l'apèndix I.2.2 no existeix cap designació de relació específic per a aquesta relació.

Contribuïdors de l'expressió (RDA 20.2)

- **ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC**
 - *Concreció 20.2 en el cas que es consideri important per a la identificació.*
- Els contribuïdors inclouen:
 - els editors literaris,
 - els traductors,
 - els arranjadors de música,
 - els intèrprets, etc.

Contribuïdors i expressió – MARC

- Les relacions amb l'expressió s'expressen en camp 7XX. **Excepte** si el contribuïdor també té una relació de creador amb el recurs que s'està catalogant; en aquest cas la relació es pot expressar en un camp 1XX.
- **Es recomana afegir** el designador de relació del contribuïdor.
- Utilitzeu **l'apèndix I.3** per afegir un designador de relació com a contribuïdor en el subcamp \$e.
- Si hi ha múltiples designadors apropiats a una mateixa entitat es repeteix el \$e en ordre OEMI.

Exemple: Apèndix I.3

I.3 Designadors de relació per a les persones, les famílies i les entitats corporatives associades amb una expressió

I.3.1 Designadors de relació per als contribuïdors

201402

Enregistreu un terme apropiat de la llista següent amb el punt d'accés autoritzat o l'identificador d'un contribuïdor d'una expressió (vegeu 20.2). Apliqueu les directrius generals sobre l'ús dels designadors de relació d'I.1.

intèrpret Persona, família o entitat corporativa que contribueix a una expressió d'una obra amb l'execució de música, actuant, dansant, parlant, etc., sovint en una representació musical o dramàtica, etc.

← Terme general

cantant Intèrpret que contribueix a una expressió d'una obra usant la seva veu, amb o sense acompanyament instrumental, per produir música. L'actuació d'un cantant pot incloure paraules reals o no incloure-les.

← Terme específic

instrumentista Intèrpret que contribueix a una expressió d'una obra tocant un instrument musical.

← Terme específic

Ex. :

```
100 1# $aSimon, Paul,$d1941-$ecompositor,$elletrista,  
      $ecantant,$einstrumentista  
245 10 $aGraceland /$cPaul Simon
```

Comentari: Si es desconeix la relació específica o davant del dubte, es proporciona un designador general.

Act. gener 2017 20

Exemple: Apèndix I.3

1r exemple: mostra la tria del terme específic més apropiat per designar la relació de l'intèrpret amb el recurs que s'està catalogant. En aquest cas la persona té múltiples relacions amb el recurs, de creador i de contribuïdor. Es trien els designadors específics dels apèndixs I.2.1 i I.3 i s'enregistren en ordre OEMI, és a dir primer es donen els designador que corresponen a la relació de creador i després els corresponents a contribuïdor. Els designadors de relació es separen per coma excepte el primer, perquè el punt d'accés acaba en una data oberta.

Aquests tipus de relacions són bàsiques quan el catalogador considera que són importants per a la identificació de l'expressió i poden ser útils per als usuaris.

Exemples: Ús del designador de relació Apèndix I.3

Ex.:

700 1# \$aVogrich, Max,\$d1852-1916,\$earranjador de música
Comentari: música notada.

Ex.:

700 1# \$aCollier, Tom,\$earranjador de música,\$eintèrpret
Comentari: disc àudio.

Ex.:

700 1# \$aMestre, Melani,\$d1976-
\$einstrumentista,\$ecompositor (expressió)
Comentari: disc àudio.S'ha afegit música a una obra
que originalment no en tenia.

Ex.:

700 1# \$aPalet, Juan,\$eil·lustrador

Ex.:

700 1# \$aHoskins, Bob,\$eactor

Ex.:

700 1# \$aSagarra, Joan de,\$d1939-\$eescriptor d'un pròleg

Ex.:

700 1# \$aCarner, Josep,\$d1884-1970,\$etraductor

Act. gener 2017 21

Exemples: Ús del designador de relació de l'Apèndix I.3

Els exemples mostren diverses casuístiques sobre l'ús dels designadors de relació en punts d'accés autoritzats que representen una persona. Tanmateix, poden representar una família o una entitat corporativa.

Responsable associat a la manifestació (RDA 21)

- No és una relació bàsica. Es poden proporcionar a criteri del catalogador.
- Inclou: el productor d'un recurs no publicat, l'editor, el responsable d'una emissió, el distribuïdor, el fabricant, l'impressor, els grafistes, els gravadors de planxes, etc.
- Aquestes relacions generalment queden expressades en MARC pel camp 264 amb el valor del segon indicador. Tanmateix es poden donar en camps 7XX.
- Afegir-hi un designador de relació és opcional.
- Utilitzeu [l'apèndix I.4](#) per afegir un designador de relació en el subcamp \$e en un punt d'accés autoritzat.

22

Responsable associat a la manifestació

Afegir-hi un designador de relació és opcional. Utilitzeu [l'apèndix I.4](#) per afegir un designador de relació en el subcamp \$e en un punt d'accés autoritzat. En aquest apèndix no existeixen designadors de relació com ara "editor", "distribuïdor", ja que són un element específic en RDA. Aquests termes es poden utilitzar com un terme general o no proporcionar-los.

Exemple: Apèndix I.4

I.4 Designadors de relació per a les persones, les famílies i les entitats corporatives associades amb una manifestació

I.4.1 Designadors de relació per als fabricants

gravador Persona, família o entitat corporativa involucrada en la fabricació d'una manifestació mitjançant la gravació de lletres, figures, etc., sobre una superfície com ara una placa de fusta o de metall usada en la impressió.

← Terme específic

gravador de planxes Persona, família o entitat corporativa involucrada en la fabricació d'una manifestació amb la preparació de les planxes usades en la producció d'imatges i/o de text imprès.

gravador d'estampes Persona, família o entitat corporativa involucrada en la fabricació d'una manifestació fent una superfície d'impressió en relleu, gravada al buit o planogràfica.

impressor Persona, família o entitat corporativa involucrada en la fabricació d'una manifestació de text imprès, música notada, etc., a partir de caràcters tipogràfics o de planxes, com ara un llibre, un diari, un magazín, un full solt, una partitura, etc.

← Terme específic

Ex. :

700 1# \$aWallin, Samuel,\$egravador

Ex. :

700 1# \$Cano, Benito,\$eimpressor

23

Exemple: Apèndix I.4

1r exemple: mostra la tria del terme específic més apropiat per designar la relació d'un gravador involucrat en la fabricació d'una manifestació.

2n exemple: mostra la tria del terme específic més apropiat per designar la relació de l'impressor amb el recurs que s'està catalogant.

Aquests tipus de relacions no són bàsiques, però és una pràctica freqüent donar-les en el cas d'impressos antics.

Persones, famílies i entitats corporatives associades amb un ítem (RDA 22)

- No és una relació bàsica. Es pot proporcionar a criteri del catalogador.
- Inclou: els propietaris, els dipositaris, els conservadors, els enquadernadors, els restauradors, etc.
- Aquestes relacions generalment queden expressades en el registre d'exemplar. Tanmateix, es poden donar en camps 7XX indicant en un **\$5** el codi MARC de la institució que té l'ítem.
- Afegir-hi un designador de relació és opcional.
- Utilitzeu [l'apèndix I.5](#) per afegir un designador de relació en el subcamp \$e en un punt d'accés autoritzar. (Seguiu les mateixes recomanacions sobre l'ús dels designadors donades en els apartats anteriors)

Exemple: Apèndix I.5

I.5 Designadors de relació per a les persones, les famílies i les entitats corporatives associades amb un ítem

propietari anterior Persona, família o entitat corporativa que anteriorment posseïa legalment un ítem.

donant Propietari anterior d'un ítem que el va donar a un altre propietari.

enquadernador Persona que enquaderna un ítem.

Ex. :

100 1# \$aMestres, Apel·les,\$d1854-1936,\$eautor

245 10 \$aAbril :\$bpoema cíclich /\$c...

700 1# \$aMiralles i Anglès, Ermenegild,\$d1859-1931,
\$eenquadernador\$5ES-BaBC

Comentari: Enquadernació especial per a un ítem determinat.

Ex. : 700 1# \$aBalcells, Albert,\$edonant\$5ES-BaBC

25

Exemple: Apèndix I.5

Aquests exemples mostren les relacions que es donen només amb un ítem o exemplar concret que té una determinada biblioteca. Aquestes relacions s'apliquen a nivell local o indicant, amb el **subcamp \$5** al final del punt d'accés autoritzat, que es tracta d'un camp local específic d'una biblioteca.

Resum: Relacions bàsiques entre recursos i responsables

- **Obres**
 - Primer creador en el camp 1XX, altres en camps 7XX.
 - S'afegeix un \$e a tots els creadors.
- **Expressions**
 - Camps 7XX si es consideren importants per a la identificació.
 - Es recomana afegir un \$e als contribuïdors.
- **Manifestacions**
 - A criteri del catalogador.
- **Ítems**
 - A criteri del catalogador.

Relacions entre les entitats del grup 1

Recursos

Són relacions expressades en els registres bibliogràfics o en els registres d'autoritat:

- Obres relacionades (RDA capítol 25).
 - Expressions relacionades (RDA capítol 26).
 - Manifestacions relacionades (RDA capítol 27).
 - Ítems relacionats (RDA capítol 28).
- Apèndix J Designadors de relació: relacions entre les obres, les expressions, les manifestacions i els ítems.

Apèndix J: Ús dels designadors de relació

- 1) Un designador de relació s'utilitza **en camps 7XX**.
- 2) Es dona en un **§i** a l'inici del camp, en majúscula seguit de dos punts.
- 3) Si hi ha múltiples relacions, es proporcionen punts d'accés separats, cadascun amb un únic **§i** i un únic designador de relació.
- 4) Si la relació no és clara o no es pot determinar, utilitzeu un camp 5XX per proporcionar la informació de què es disposa.
- 5) Generalment, un designador de relació **§i** no és necessari quan el camp MARC o els indicadors expressen la relació.

Obra relacionada (RDA 25)

- Abast = Una obra relacionada és una obra, representada per un punt d'accés autoritzat o una descripció, que es relaciona amb l'obra que es descriu (per exemple, una adaptació, un comentari, un suplement, una seqüela, una part d'una obra més àmplia).
- Les relacions més comunes són:
 - Relacions d'obra tot-part, p. ex., compilacions.
 - Relacions d'obra derivada, p. ex., adaptacions.
 - Relacions d'obra d'acompanyament, p. ex., suplement.
 - Relacions d'obra seqüencial en publicacions en sèrie.

Obra relacionada (Concreció 25.1)

Compilacions

- **ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC.**
 - Es dóna el contingut en un [camp 505](#), excepte si està indicat en una altra part de la descripció (p. ex., en el camp 245 quan la compilació no té títol col·lectiu).
 - Es proporciona un [punt d'accés autoritzat analític per a la primera obra o la predominant](#) (s'ignoren contribucions com el prefaci o la introducció).
 - Opcionalment es poden donar altres punts d'accés analítics d'altres obres si es consideren importants per a l'accés.
 - **No s'aplica** en el cas d'antologies de poesia, himnaris, actes de congressos, revistes, col·leccions d'entrevistes o cartes, capítols/parts de monografies en diversos volums i recursos similars.
- Utilitzeu en el **§i** el designador de relació de l'[apèndix J.2.4](#)
 - **"Contenedor de (obra):"**

Exemple: Compilació

```
100 1# $aShakespeare, William,$d1564-1616
240 10 $aTeatre.$kSeleccions
245 10 $aHamlet ; $bKing Lear /$c
      William Shakespeare
700 12 $iContenedor de (obra):$aShakespeare,
      William,$d1564-1616.$tHamlet
*700 12 $iContenedor de (obra):$aShakespeare,
      William,$d1564-1616.$tKing Lear
* Opcional però útil
```

*Encara que la codificació MARC especifiqui que es tracta d'una entrada analítica (7XX 2n indicador=2), afegiu el designador de relació de l'apèndix J "**Contenedor de (obra):**" en el subcamp \$i.*

32

Exemple: compilació

En aquest exemple, s'utilitzen els punts d'accés per representar la relació entre el tot i les parts. El tot és la compilació de dues obres de teatre; cada obra de teatre és una part del tot. D'acord amb la concreció 25.1 s'ha de proporcionar un punt d'accés analític (7XX 2n indicador=2) per a la part predominant o la primera de la compilació, la segona és opcional.

Obra relacionada (Concreció 25.1)

Relacions seqüencials en publicacions en sèrie

- **ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC.**
- Per a les relacions seqüencials (per exemple: “continuació de”, “continuada per”).
- Es prefereix l'ús de camps 7XX o camps específics d'enllaç (per exemple 780 i 785) abans que una nota 5XX.
- Un designador de relació \$i no és necessari quan el camp MARC o els indicadors expressen la relació.
- Les relacions són recíproques.

Exemples: Relacions seqüencials

Ex.: 780 00 \$tVila closa\$x1697-6827

Comentari: el camp 780 00 genera la constant de visualització "Continuació de"

Ex.: 785 00 \$tJorn nou\$x2462-5159

Comentari: el camp 785 00 genera la constant de visualització "Continuada per"

Ex.: 772 0# \$tQuimera|x0211-3325

Comentari: el camp 772 0# genera la constant de visualització "Suplement de"

Ex.: 787 08 \$iTé com a complement (obra):\$tEnglish housing survey. Household report

Comentari: relacions d'obra d'acompanyament.

34

Exemples: Relacions seqüencials

La pràctica no canvia amb RDA. Tanmateix, el camp 787 amb els indicadors **08** (Cap constant de visualització generada) permet expressar en un **\$i** altres relacions mitjançant un terme de relació de l'apèndix J.2.5. **Relacions d'obra d'acompanyament.**

Relacions d'obra derivada

- Relació opcional.
- Generalment s'expressa en un registre d'autoritat.
- Utilitzeu un designador de relació de **l'apèndix J.2.2.**
- MARC: camps 5XX, subcamps \$w + \$i.

Ex.: Registre d'autoritat 1

```
100 1# $aChase, Mary,$d1907-1981.$tHarvey
530 #0 $wr$iAdaptat com a pel·lícula cinematogràfica
      (obra):$aHarvey (Pel·lícula cinematogràfica)
```

Ex.: Registre d'autoritat 2

```
130 #0 $aHarvey (Pel·lícula cinematogràfica)
500 1# $wr$iAdaptació cinematogràfica de
      (obra):$aChase, Mary,$d1907-1981.$tHarvey
```

35

Relacions d'obra derivada

Relacions opcionals que generalment es donen en els registres d'autoritat per evitar expressar la relació repetidament en tots els registres bibliogràfics implicats.

Es donen en camps 5XX (=referències de vegeu també). El subcamp \$w és un subcamp de control, el codi "r" indica que hi ha un designador de relació en el subcamp \$i.

L'exemple mostra com es relacionen dues obres diferents en un registre d'autoritat. En aquest cas es tracta d'una obra de teatre que ha estat adaptada com a pel·lícula cinematogràfica. La relació és recíproca, els dos registres d'autoritat, corresponents a cada obra, es relacionen mitjançant els camps 5XX.

Expressió relacionada (RDA 26)

- Abast = Una expressió relacionada és una expressió, representada per un punt d'accés autoritzat o una descripció, que es relaciona amb l'expressió que es descriu (per exemple, una traducció).
- Les relacions més comunes són:
 - Relacions d'expressió tot-part (p. ex., una compilació de traduccions)
 - Traduccions
 - Edicions en diferents llengües, etc.

Expressió relacionada (Concreció 26.1) Compilacions

- **ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC.**
- Es dóna el contingut en un [camp 505](#), excepte si està indicat en una altra part de la descripció (p. ex., en el camp 245 quan la compilació no té títol col·lectiu).
- **Original i una traducció**: 7XX analític per a cada expressió.
- **Original i més d'una traducció**: 7XX analític per a l'expressió original i almenys un per a una traducció.
- **Per altres compilacions**: 7XX analític per a la primera expressió o la predominant (s'ignoren contribucions com el prefaci o la introducció).
- Opcionalment es poden donar altres 7XX analítics d'altres expressions.
- No s'aplica en el cas d'antologies de poesia, actes de congressos, etc.
- Opcionalment utilitzeu en el **\$i** el designador de relació de [l'apèndix J.3.4](#): "**Contenedor de (expressió):**"

Exemple: compilació d'expressions

```
100 1# $aPetterson, Per,$d1952-
240 10 $aNovel·les.$kSeleccions.$lAnglès
245 10 $aTwo Norwegian novels /$cPer Petterson
505 0# $aOut stealing horses -- To Siberia
700 12 $iContenidor de (expressió):$aPetterson,
      Per,$d 1952-$tUt og stjæle hester.$lAnglès
700 12 $iContenidor de (expressió):$aPetterson,
      Per,$d1952-$tTil Sibir.$lAnglès
```

El segon indicador "2" en els camps 700 identifica la relació com una entrada analítica. L'ús del designador de relació és opcional.

38

Exemple: compilacions d'expressions

Es construeix un punt d'accés autoritzat analític per a l'expressió predominant o la primera expressió de la compilació quan representa una part substancial d'un recurs (no s'hi inclou el prefaci o la introducció)

En aquest exemple, els punts d'accés autoritzats analítics s'usen per representar la relació entre les parts i el tot. El segon indicador "2" en els camps 700 identifica la relació (com una entrada analítica).

Exemple: L'obra *Two Norwegian novels* és una compilació de dues expressions en anglès de dues obres diferents. El primer camp 700 12 correspon al requeriment bàsic per a les expressions de la compilació, el segon és opcional però útil per als usuaris.

Expressió relacionada (RDA 26.1) Publicacions en sèrie

- **ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC.**
- Per a les relacions seqüencials (per exemple: “continuació de”, “continuada per”).
- Es prefereix l'ús de camps 7XX o camps específics d'enllaç (per exemple 780 i 785 per a relacions seqüencials) abans que una nota 5XX.
- Un designador de relació no és necessari quan el camp MARC o els indicadors expressen la relació.

Exemple: Traducció d'una publicació en sèrie

Es recomana seguir la pràctica de CONSER: Camps 767 i 765

Original:

245 00 \$aFiziologiaa rastenii

767 0# \$tPlant physiology\$x0097-384X

Comentari: el camp 767 0# genera la constant de visualització "Traduït com:"

Traducció:

130 0# \$aFiziologiaa rastenii.\$lAnglès

245 10 \$aPlant physiology

765 0# \$tFiziologiaa rastenii\$x0015-3303

Comentari: el camp 765 0# genera la constant de visualització "Traducció de:"

Si es desconeix el títol de l'original o el de la traducció, es dóna la relació en una nota 580 .

40

Exemple: Traducció d'una publicació en sèrie

En publicacions en sèrie, una traducció és un recurs que ha estat traduït a un altra llengua i, normalment, publicat per un editor diferent que l'original i en un moment posterior.

Es recomana seguir la pràctica de CONSER (Cooperative Serials Program del Program for Cooperative Cataloging): Utilitzeu el camp 765 (entrada de llengua original) per enllaçar la traducció amb l'original, i el camp 767 (entrada de traducció) per a enllaçar l'original a les seves traduccions.

Exemple: Una publicació en sèrie que es publica simultàniament en diferents llengües

Es recomana seguir la pràctica de CONSER: camp 775

```
130 0# $aRevista de política y derecho
      ambientales en América Latina y el
      Caribe.$lAnglès
245 10 $aJournal of environmental policy
      and law in Latin America and the
      Caribbean
775 08 $iTambé es publica en castellà:$tRevista de
      política y derecho ambientales en América
      Latina y el Caribe
```

41

Exemple: Una publicació en sèrie que es publica simultàniament en diferents llengües

En una publicació en sèrie que es publica simultàniament en diferents llengües, l'editor de totes les edicions normalment és el mateix. Els títols poden ser en diferents llengües o en la mateixa llengua.

Es recomana seguir la pràctica de CONSER (Cooperative Serials Program del Program for Cooperative Cataloging): Utilitzeu el camp 775 per enllaçar o relacionar les diferents edicions.

Manifestació relacionada (RDA 27)

- Abast = És una manifestació, representada per una descripció, que es relaciona amb la manifestació que es descriu (per exemple, una manifestació en un format diferent).
- Inclou:
 - Reproduccions.
 - Diferents formats (p. ex., imprès i CD-ROM; imprès i PDF).

Manifestació relacionada (Concreció 27.1)

ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC *en el cas de reproduccions.*

- Quan es fa un registres separat per a la reproducció, s'utilitza una descripció estructurada per donar els atributs de l'original mitjançant camps d'enllaç:
 - un camp 775 si és en el mateix suport físic, o,
 - un camp 776 si és en un suport físic diferent.
- En el cas de publicacions en sèrie, la relació és recíproca. *(Es recomana seguir la pràctica de CONSER.)*
- Utilitzeu la informació tal com està en el registre de l'original.

43

Manifestació relacionada (Concreció 27.1)

ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC *en el cas de reproduccions.*

La paraula "reproducció" s'utilitza en el seu sentit més ampli per incloure tots els recursos identificats com a reproduccions, facsímils, versions, etc., que representen el contingut equivalent de l'original. Les edicions revisades són expressions diferents i no es tracten com a reproduccions.

La relació es pot enregistrar com una descripció estructurada mitjançant camps d'enllaç (775 i 776) o no estructurada mitjançant una nota.

Manifestació relacionada (cont.)

- Utilitzeu en el **\$i** un designador de relació de l'[apèndix J.4.2.](#), p. ex.: "Reproducció de (manifestació):", "Facsimil de (manifestació):", "També publicat com:". (*Excepte en publicacions en sèrie quan la pràctica de CONSER recomana l'ús d'un altre terme de relació*).
- Si no es disposa del registre bibliogràfic original, feu una nota 5XX amb la informació de què es disposa.
- Si la manifestació és una compilació de reproduccions d'obres que no han estat publicades anteriorment com una compilació no s'utilitzen els camps 775 i 776. Es pot donar la informació de les obres en una nota 500.

Exemple: Mateix suport

Facsimil

```
100 1# $aXuriguera, Ramon,$d1901-1966
245 12 $aL'Aportació de l'occident català a l'obra
      de la Renaixença /$cpròleg i edició a cura de
      ...
264 01 $aLleida :$bPunctum,$c2015
775 08 $iFacsimil de (manifestació):$aXuriguera,
      Ramon,1901-1966.$tAportació de l'occident
      català a l'obra de la Renaixença.$dBarcelona :
      Biblioteca Catalana d'Autors Independents,
      1936
```

45

Exemple: Mateix suport

Apèndix J.4.2 Relacions de manifestació equivalent

"*facsimil de (manifestació)*" = Manifestació que s'usa com a base d'una reproducció exacta.

Exemple: Suport diferent

```
245 00 $aHealth statistics for elementary-school
      children
264 #1 $aBaltimore :$bJohns Hopkins University,$c
      2009-
300 ## $aVolums ;$c27 cm
776 08 $iTambé publicat com:$tHealth statistics for
      elementary-school children.$dBaltimore :
      Johns Hopkins University, 2009-$hDisc
      d'ordinador ; 12 cm
```

46

Exemple: Suport diferent

Apèndix J.4.2 Relacions de manifestació equivalent

també publicat com = Manifestació que materialitza la mateixa expressió d'una obra en un format diferent.

Ítems relacionats (RDA 28)

- Abast = És un ítem, representat per una descripció, que es relaciona amb l'ítem que es descriu (per exemple, un ítem usat com a base d'una reproducció en microforma)."
- Són relacions que s'apliquen només a un exemplar particular d'una manifestació, generalment és una informació local.
- Inclou:
 - Reproducció d'un ítem o exemplar concret
 - "Enquadernat amb"

47

Ítems relacionats

El capítol 28 tracta de la relació entre ítems, com ara la reproduccions d'un exemplar específic d'una manifestació i obres enquadernades juntes.

Ítem relacionat (Concreció 28.2)

ELEMENT BÀSIC PER A LA BC I EL CCUC *en el cas de reproduccions.*

- Quan es fa un registres separat per a la reproducció, s'utilitza una descripció estructurada per donar els atributs de l'original mitjançant camps d'enllaç:
 - un camp 775 si és en el mateix suport físic, o,
 - un camp 776 si és en un suport físic diferent.
- Utilitzeu en el **\$i** un designador de relació de l'[apèndix J.5.](#), p. ex.: "Reproducció de (ítem):", "Facsimil de (ítem):"
- Si no es disposa del registre bibliogràfic original, feu una nota 5XX amb la informació de què es disposa.
- En el cas que l'ítem correspongui a compilació de reproduccions d'obres que no han estat publicades anteriorment com una compilació no s'utilitzen els camps 775 i 776. Es pot donar informació de les obres en una nota 500.

Resum: Relacions bàsiques entre recursos

- **Obres i Expressions**

- Compilacions tot- part
 - S'afegeix "Contenedor de (obra):" per a les compilacions d'obres. En el cas d'expressions és opcional.
- Relacions seqüencials en publicacions en sèrie
 - S'utilitza preferentment la codificació MARC.

- **Manifestacions:**

- Reproduccions
- Es recomana afegir un \$i apropiat.

- **Ítems:** *(d'acord amb la política local)*

- Reproduccions
- "Enquadernats amb"

49

Resum: Relacions bàsiques entre recursos

Les relacions bàsiques que cal donar entre recursos són les llistades en aquesta diapositiva. Altres relacions són opcionals.

Relacions entre les entitats del grup 2

Són relacions expressades en els registres d'autoritat:

- Persones relacionades (RDA capítol. 30)
- Famílies relacionades (RDA capítol 31)
- Entitats corporatives relacionades (RDA capítol 32)

Aquestes relacions seran tractades en la formació de CANTIC.

- *Preguntes?*

Fi del mòdul 5